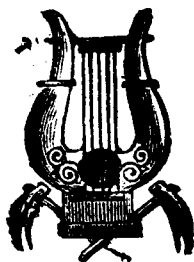

Δ. ΣΟΛΩΜΟΥ

ΥΜΝΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
Τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
Καὶ ὅσων πρῶτα ἀνδρειωμένη,
Χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθερία!

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

—
1897

ΥΜΝΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

.....
«Ίδού, ἔμπρός σας τὸ Σταυρό»
»Βασιλεῖς! ἔλατε, ἔλατε,
»Καὶ κτυπήσετε κ' ἐδῶ».

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
Τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι,
Ποῦ μὲ βία μετράει τὴν γῆ.

Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
Τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
Καὶ ὅταν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
Χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Ἐκεῖ μέσα ἐκατοικοῦσες
Πικραμμένη, ἐντροπαλή,
Κ' ἕνα στόμα ἀκαρτεροῦσες,
Ἐλα πάλι, νὰ σοῦ ᾤῃ.

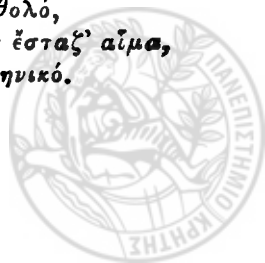
Ἄργεε νάλθῃ ἐκεῖνη ἡ ἡμέρα,
Καὶ ἦταν ὄλα σιωπηλά,
Γιατὶ τὰ ὄσκιαζε ἡ φοβέρα,
Καὶ τὰ ᾤλάκονε ἡ σκλαβιά.

Δυστυχῆς! παρηγορία
Μόνη σοῦ ἔμενε, νὰ λές
Περασμένα μεγαλεῖα,
Καὶ διηγῶντάς τα νὰ κλαῖς·

Καὶ ἀκαρτέρει, καὶ ἀκαρτέρει
Φιλελεύθερη λαλιά,
Ἐνα ἐκτύπαι τ' ἄλλο χέρι
Ἄπὸ τὴν ἀπελπισιά.

Κ' ἔλεες: πότε, ἂ! πότε βγάνω
Τὸ κεφάλι ἀπὸ τς ἐρμιαῖς;
Καὶ ἀποκρίνοντο ἀπὸ ᾤπάνω
Κλάψαις, ἄλυσσες, φωναῖς!

Τότ' ἐσήκωνες τὸ βλέμμα
Μὲς τὰ κλάῦματα θολό,
Καὶ εἰς τὸ ρούχου σου ἔσταζ' αἷμα,
Πλήθος αἷμα Ἑλληνικό.

Μὲ τὰ ρούχα αἱματωμένα,
Ξέρω ὅτι ἔβγαίνεις κρυφά,
Νὰ γυρεύης εἰς τὰ ξένα
Ἄλλα χέρια δυνατά.

Μοναχὴ τὸν δρόμο ἐπήρες,
Ἐξανάλθες Μοναχί·
Δὸν εἶν' εὐκολαῖς ἢ θύραις·
Ἄν ἡ χρεία ταῖς κουρταλῆ.

Ἄλλος σοῦ ἔκλαψε εἰς τὰ στήθια,
Ἄλλ' ἀνάσσει κάμμιά·
Ἄλλος σοῦ ἔταξε βοήθεια,
Καὶ σὲ γέλασε φρικτά!

Ἄλλοι, ὦμέ! 'ς τὴν συμφυρά σου
Ὅπου ἐχαίρουντο πολὺ,
Συρε ναύρης τὰ παιδιὰ σου,
Συρε, ἐλέγαν οἱ σκληροί.

Φεύγει ὀπίσω τὸ ποδάρι,
Καὶ ὀλογλήγωρο πατεῖ
Ἢ τὴν πέτρα, ἢ τὸ χορτάρι,
Ποῦ τὴν δόξα σοῦ ἐνθυμεῖ.

Ταπεινότητα σοῦ γέρνει
Ἢ τρισάθλια κεφαλῆ,
Σὰν φτωχοῦ ποῦ θυροδέρνει,
Κ' εἶναι βάρος του ἢ ζωῆ.

Ναί· ἀλλὰ τώρα ἀντιπαλεύει
Κάθε τέκνο σου μὲ ὄρμη,
Ποῦ ἀκατάπαυστα γυρεύει
Ἢ τὴν νίκη, ἢ τὴν θανά.

Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
Τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
Καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
Χαῖρε ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Μόλις εἶδε τὴν ὄρμη σου
Ὁ οὐρανός, ποῦ γιὰ τς ἐχθρούς,
Εἰς τὴν γῆ τὴν μητρική σου
Ἐτρεφ' ἀνθια καὶ καρπούς,

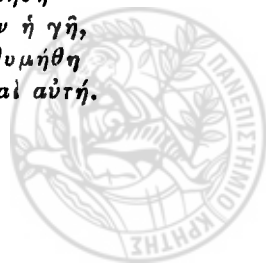
Ἐγαλήνεψε· καὶ ἐχύθη
Καταχθόνια μία βοή,
Καὶ τοῦ Ῥήγα σου ἀπεκρίθη
Πολεμοκραχτη ἢ φωνῆ.

Ὅλοι οἱ τόποι σου σ' ἐκράξαν,
Χαιρετῶντάς σε θερμά,
Καὶ τὰ στόματα ἐφωνάξαν
Ὅσα αἰσθάνετο ἡ καρδιά.

Ἐφωνάξανε ὡς τ' ἀστέρια
Τοῦ Ἰουίου καὶ τὰ νησιά,
Καὶ ἐσηκώσανε τὰ χέρια
Γιὰ νὰ δείξουνε χαρά,

Μ' ὄλον ποῦ ναι ἀλυσωμένο
Τὸ καθένα τεχνικά,
Καὶ εἰς τὸ μέτωπο γραμμένο
Ἐχει· Ψεύτρα Ἐλευθεριά.

Καρδιακὰ ἡχαροποιήθη
Καὶ τοῦ Βάσιγκτων ἢ γῆ,
Καὶ τὰ σίδερα ἐνθυμήθη
Ποῦ τὴν ἔδεναν καὶ αὐτή.

Ἄπ' τὸν Πύργου του φωνάζει,
Σὰ νὰ λήῃ σὲ χαιρετῶ,
Καὶ τὴν χήτη του τινάζει
Τὸ Λιουτάρι τὸ Ἴσπανό.

Ἐλαφιάσθη τῆς Ἀγγλίας
Τὸ θηρίο, καὶ σέρνει εὐθὺς
Κατὰ τὰ ἄκρα τῆς Ῥωσσίας
Τὰ μουγκρίσματα τς ὀργῆς.

Εἰς τὸ κίνημά του δείχνει,
Πῶς τὰ μέλη εἶν' δυνατά·
Καὶ ἔς τοῦ Αἰγαίου τὸ κύμα ρίχνει
Μιὰ σπιθόβολη ματιά.

Σὲ ξανοίγει ἀπὸ τὰ νέφη
Καὶ τὸ μάτι τοῦ Ἀετοῦ,
Ποῦ φτερὰ καὶ νύχια θρέφει
Μὲ τὰ σπλάγγχνα τοῦ Ἰταλοῦ.

Καὶ ἔς ἐσὲ καταγυρμένους,
Γιατὶ πάντα σὲ μισεῖ!
Ἐκρωζ' ἔκρωζε ὁ σκασμένος
Νὰ σὲ βλάβῃ, ἂν ἠμπορῇ.

Ἄλλὰ σὺ δὲν συλλογιέσαι
Πάρεξ ποῦ θὰ πρωτοπᾶς·
Δὲν ἔμιλεις, καὶ δὲν κουνίεσαι
Ἐταῖς βρυσιαῖς ὅπου ἀγροικᾶς.

Ἐὰν τὸν βράχο ὅπου ἀφίνει
Κάθε ἀκάθαρτο νερὸ
Εἰς τὰ πόδια του νὰ χύνη
Εὐκολόσβυστον ἀφρό,

Ὅπου ἀφίνει ἀνεμοζάλη,
Καὶ χαλάζι, καὶ βροχή,
Νὰ τοῦ δέρουν τὴν μεγάλη,
Τὴν αἰώνια κορυφή.

Δυστυχία του, ὦ δυστυχία του,
Ὅποιανοῦ θέλει βρεθῆ
Ἐς τὸ μοχαῖρι σου ἀποκάτου,
Κ' ἔς αὐτὸ ν' ἀντισταθῆ.

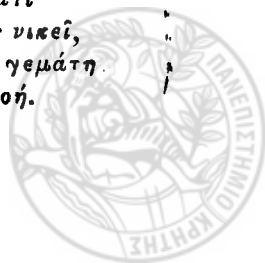
Τὸ θηρίο π' ἀνανογιέται,
Πῶς τοῦ λείπουν τὰ μικρά,
Περιορίζεται, πετιέται,
Αἶμα ἀνθρώπινο διψᾷ.

Τρέχει, τρέχει ὅλα τὰ δάση,
Τὰ λαγκάδια, τὰ βουνά,
Καὶ ὅπου φθάσῃ, ὅπου περάσῃ,
Φρίκη, θάνατος, ἐρμιά.

Ἐρμιά, θάνατος, καὶ φρίκη,
Ὅπου ἐπέρασε κ' ἐσύ·
Ξίφος ἔξω ἀπὸ τὴν θήκη,
Πλέον ἀνδρεία σου προξενεῖ.

Ἰδοὺ ἐμπρὸς σου ὁ τείχος στέκει
Τῆς ἀθλίας Τριπολιτσᾶς·
Τώρα τρόμου ἀστροπελέκι
Νὰ τῆς ρίξῃς ἑπιθυμᾶς.

Μεγαλόψυχο τὸ μάτι
Δείχνει πάντα πῶς νικεῖ,
Καὶ ἄς ἦν ἄρματα γεμάτη
Καὶ πολέμια χλαλοή.

Σοῦ προβαίνουσε καὶ τρίζου,
Γιὰ νὰ ἰδῆς πὼς εἶν' πολλὰ·
Δὲν ἀκοῦς 'ποῦ φοβερίζου
'Ανδρες μῦροι καὶ παιδιὰ :

'Λίγα μάτια, 'λίγα στόματα
Θὰ σᾶς μείνουσε ἀνοιχτά,
Γιὰ νὰ κλάψετε τὰ σώματα,
'Ποῦ θὰ ναῦρη ἡ συμφορά.

Καταιβαίνουσε, καὶ ἀνάφτει
Τοῦ πολέμου ἀναλαμπή.
Τὸ τουφέκι ἀνάβει, ἀστράφτει,
Λάμπτει, κόφτει τὸ σπαθί.

Γιατὶ ἡ μάχη ἐστάθη ὀλίγη :
'Λίγα τὰ αἷματα ; — γιατί
Τὸν ἐχθρὸν θωρῶ νὰ φύγη.
Καὶ 'ς τὸ κάστρο ν' ἀναιβῆ;

Μέτρα..! εἶν' ἀπειροὶ οἱ φευγάτοι,
'Οποῦ φεύγοντας δειλιούν·
Τὰ λαβώματα 'ς τὴν πλάτη
Δέχουτ', ὡς ποῦ ν' ἀναιβοῦν.

'Εκεῖ μέσα ἀκαρτερεῖτε
Τὴν ἀφεύγατη φθορά·
Νά, σᾶς φθάνει· ἀποκριθῆτε
'Σ τῆς νυκτὸς τῆ σκοτεινιά.

'Αποκρένονται, καὶ ἡ μάχη
"Ἐτσι ἀρχίζει, ὅπου μακρὰ
'Απὸ ράχη καὶ σὲ ράχη
'Αντιβούζει φοβερὰ.

'Ακοῦω κούφια τὰ τουφέκια,
'Ακοῦω σμιξίμο σπαθιῶν,
'Ακοῦω ξύλα, ἀκοῦω πελέκια,
'Ακοῦω τριξίμο δοντιῶν.

'Α! τί νύκτα ἦταν ἐκείνη,
Ποῦ τὴν τρέμει ὁ λογισμὸς !
'Ἄλλος ὕπνος δὲν ἐγλυη
Πάρεξ θάνατου πικρὸς . . .

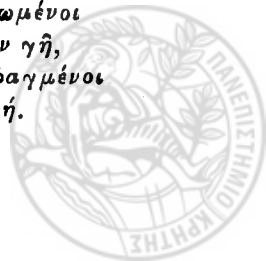
Τῆς σκηνῆς ἡ ὄρα, ὁ τόπος,
'Ἡ κραυγαῖς, ἡ ταραχή,
'Ο σκληρόψυχος ὁ τρόπος
Τοῦ πολέμου, καὶ οἱ καπνοί,

Καὶ ἡ βρονταῖς, καὶ τὸ σκοτάδι,
'Οποῦ ἀντίσκοφτε ἡ φωτιά,
'Ἐπαράστασαν τὸν ἄδη.
'Ποῦ ἀκαρτέρειε τὰ σκυλιά·

Τ' ἀκαρτέρειε. — 'Ἐφαίνοντ' ἴσκιος
'Αναρίθμητοι γυμνοί,
Κόραις, γέροντες, νεαῖσκοι,
Βρέφη ἀκόμη εἰς τὸ βυζί.

'Ολη μαύρη μυρμηγκιάζει,
Μαύρη ἡ ἐντάφια συντροφιά,
'Σὰν τὸ ροῦχο ὅπου σκεπάζει
Τὰ κρεββάτια τὰ 'στερνά.

Τόσοι, τόσοι ἀνταμωμένοι
'Ἐπετιοῦντο ἀπὸ τὴν γῆ,
'Όσοι εἶν' ἄδικα σφαγμένοι
'Απὸ τούρκικην ὀργή.

Τόσα πέφτουνε τὰ θερι-
σμένα ἀστάχια εἰς τοὺς ἀγρούς!..
Σχεδὸν ὅλα ἐκεῖα τὰ μέρη
Ἐσκεπάζοντο ἀπ' αὐτούς.

Θαμποφέγγει κἀνέν' ἄστρο,
Καὶ ἀναδεύοντο μαζῆ,
Ἄναβαίνοντας τὸ κάστρο
Μὲ νεκρώσιμη σιωπή!

Ἔτσι χάμου εἰς τὴν πεδιάδα,
Μὲς τὸ δάσος τὸ πυκνὸ,
Ὅταν στέλνῃ μίαν ἀχνάδα
Μισοφέγγαρο χλωμό.

Ἄν οἱ ἄνεμοι μὲς τ' ἄδεια
Τὰ κλαδιὰ μουγκοφυσούν,
Σειοῦνται, σειοῦνται τὰ μχυράδια,
Ὅπου οἱ κλόνοι ἀντικτυποῦν.

Μὲ τὰ μάτια τους γυρεύουν,
Ὅπου εἶν' αἵματα πηχτά,
Καὶ μὲς τὰ αἵματα χορεύουν
Μὲ βρυχίσματα βραχνά.

Καὶ χορεύοντας μανίζου
Εἰς τοὺς Ἑλληνας κοντά.
Καὶ τὰ στήθια τοὺς ἐγγιζοῦν
Μὲ τὰ χέρια τὰ ψυχρά,

Ἐκεῖ τὸ ἔγγισμα πηγαίνει
Βαθυὰ μὲς τὰ σωθικά,
Ὅθεν ὀλη ἡ λύπη βγαίνει,
Καὶ ἄκρα αἰσθάνονται ἀσηλα-
[χνιά.

Τότε αὐξάνει τοῦ πολέμου
Ὁ χορὸς τρομακτικά,
Ἐὰν τὸ σκόρπισμα τοῦ ἀνέμου
Ἐ τοῦ πελάου τὴν μοναξιά.

Κτυποῦν ὄλοι, ἀπάνου κάτου·
Κάθε κτύπημα 'ποῦ βγῆ,
Εἶναι κτύπημα θανάτου,
Χωρὶς νὰ δευτερωθῆ.

Κάθε σῶμα ἰδρώνει, ρέει·
Λὲς καὶ ἐκεῖθεν ἡ ψυχὴ,
Ἄπ' τὸ μῖσος ποῦ τὴν καίει,
Πολεμάει νὰ πεταχθῆ.

Τῆς καρδιάς κτυπιαῖς βροντᾶνε
Μὲς τὰ στήθια τους ἀργά,
Καὶ τὰ χέρια ὁποῦ χουμᾶνε
Περισσότερο εἶν' γοργά.

Οὐρανὸς γι' αὐτοὺς δὲν εἶναι,
Οὐδὲ πέλαγο, οὐδὲ γῆ·
Γι' αὐτοὺς ὅλους, τὸ πᾶν εἶναι
Μαζωμένο ἀντάμα ἐκεῖ.

Τόση ἡ μάνητα καὶ ἡ ζάλη,
Ὅπου στοχάζεσαι, μὴ πῶς
Ἄπὸ μίᾳ μεριά καὶ ἀπ' ἄλλη
Δὲν μείνῃ ἓνας ζωντανός!

Κύττα χέρια ἀπελπισμένα
Πῶς θερίζουνε ζωαῖς!
Χάμου πέφτουνε κομμένα
Χέρια, πόδια, κεφαλαῖς,

Καὶ παλλάσκαίς, καὶ σπαθία
Μὲ ὀλοσκόρπιστα μυαλά,
Καὶ μὲ ὀλόσχιστα κρानία
Σωθικά λαχταριστά,

Προσοχὴ καρμιὰ δὲν κάνει
Κανείς, ὄχι, εἰς τὴν σφαγή·
Πᾶνε πάντα ἐμπρός. ὦ! φθάνει,
Φθάνει, ἕως πότε οἱ σκοτωμοὶ :

Ποῖος ἀφίνει ἐκεῖ τὸν τόπο,
Πάρεξ ὅταν ξαπλωθῇ ;
Δὲν αἰσθάνονται τὸν κόπο,
Καὶ λὲς κ' εἶναι εἰς τὴν ἀρχή.

Ὀλιγόστευσαν οἱ σκύλοι,
Καὶ Ἄλλᾶ ἐφώναζαν, Ἄλλᾶ·
Καὶ τῶν Χριστιανῶν τὰ χεῖλη
Φωτιά ἐφώναζαν, φωτιά.

Λεονταρόψυχα ἐκτυπιοῦντο,
Πάντα ἐφώναζαν φωτιά,
Καὶ οἱ μισροὶ κατασκορποιοῦντο,
Πάντα σκούζοντας Ἄ λ λ ᾶ.

Παντοῦ φόβος, καὶ τρομάρα,
Καὶ φωναῖς, καὶ στεναγμοί·
Παντοῦ κλάψα, παντοῦ ἀντάρα,
Καὶ παντοῦ ξεψυχισμοί.

Ἦταν τόσοι ! πλέον τὸ βόλι
Εἰς τ' αὐτιά δὲν τοὺς λαλεῖ.
Ὅλοι χάμου ἐκείοντ' ὄλοι
Εἰς τὴν τέταρτην αὐγή.

Ἵσάν ποτάμι τὸ αἶμα ἐγίνη,
Καὶ κυλάει ἔστην λαγκαδιά,
Καὶ τ' ἀθῶο τὸ χόρτο πίνει,
Αἶμα ἀντὶς γιὰ τὴν δροσιά·

Τῆς αὐγῆς δροσάτο ἀέρι,
Δὲν φυσᾶς τώρα ἐσὺ πλειὸ
Ἵστῶν ψευδόπιστων τὸ ἀστέρι
Φύσα, φύσα εἰς τὸ ΣΤΑΤΡΟ.

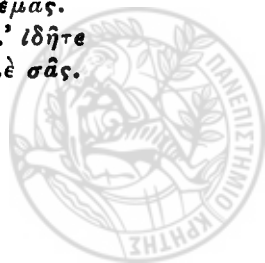
Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
Τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
Καὶ Ἵσάν πρώτα ἀνδρειωμένη,
Χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά !

Τῆς Κορίνθου ἰδοὺ καὶ οἱ κάμποι·
Δὲν λάμπ' ἥλιος μοναχᾶ
Εἰς τοὺς πλατάνους, δὲν λάμπει
Εἰς τ' ἀμπέλια, εἰς τὰ νερά.

Εἰς τὸν ἥσυχον αἰθέρα
Τώρα ἀθῶα δὲν ἀντηχεῖ
Τὰ λαλήματα ἢ φλογέρα,
Τὰ βελάσματα τὸ ἀρνί·

Τρέχουν ἄρματα χιλιάδες,
Ἵσάν τὸ κύμα εἰς τὸ γιαιλό·
Ἄλλ' οἱ ἀνδρείοι παλληκαράδες
Δὲν ψηφοῦν τὸν ἀριθμό.

ὦ τρακόσιοι ! σηκωθῆτε
Καὶ ξανάλθετε ἔς ἐμᾶς.
Τὰ παιδιὰ σας θέλ' ἰδῆτε
Πόσο μοιάζοντε μὲ σᾶς.

‘Ολοι ἐκοῖνοι τὰ φοβοῦνται,
Καὶ μὲ πάτημα τυφλὸ
Εἰς τὴν Κόρινθο ἀποκλειοῦνται,
Κι’ ὅλοι χάνονται ἀπ’ ἐδῶ.

Στέλνει ὁ ἄγγελος τοῦ ὀλέθρου
Πεῖνα καὶ Θανατικό,
Ποῦ μὲ σχῆμα ἐνὸς σκελέθρου
Περπατοῦν ἀντάμα οἱ δύο·

Καὶ πεσμένα εἰς τὰ χορτάρια
Ἀπεθαίνανε παντοῦ
Τὰ θλιμμένα ἀπομεινάρια
Τῆς φυγῆς καὶ τοῦ χαμοῦ.

Καὶ σὺ ἀθάνατη, σὺ θεία,
‘Ποῦ ὅ,τι θέλεις ἤμπορεῖς,
Εἰς τὸν κάμπο, Ἐλευθερία,
Ἰματωμένη περπατεῖς !

Ἰστὴν σκιὰ χεροπιασμέναις,
Ἰστὴν σκιὰ βλέπω κ’ ἐγὼ
Κρινοδάχτυλαις παρθέναις,
Ἰποῦ κάνουνε χορό·

Ἰστὸ χορὸ γλυκογυρίζουν
Ἰωραῖα μάτια ἐρωτικά,
Καὶ εἰς τὴν αὔρα κυματίζουν
Μαῦρα, ὀλόχρυσα μαλλιά.

Ἰψυχὴ μου ἀναγαλλιάζει,
Ἰπῶς ὁ κόρφος καθεμιάς
Ἰγλυκοβύζαστο ἐτοιμάζει
Ἰγάλα ἀνδρείας, καὶ ἐλευθεριάς.

Μὲς τὰ χόρτα Ἰστά λουλούδια
Τὸ ποτῆρι δὲν βαστῶ·
Φιλελεύθερα τραγουδία
Ἰσάν τὸν Πίνδαρο ἐκφωνῶ.

ἸΑπ’ τὰ κόκκαλά βγαλμένη
Ἰτῶν Ἰελλήνων τὰ Ἰερά,
Καὶ Ἰσάν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
ἸΧαῖρε, ὦ χαῖρε, ἸΕλευθεριά !

ἸΠῆγες εἰς τὸ Μεσολόγγι
Ἰτὴν Ἰμέρα τοῦ Χριστοῦ,
ἸΜέρα Ἰποῦ Ἰανθίζαν οἱ λόγγοι
ἸΓιὰ τὸ τέκνο τοῦ Θεοῦ !

ἸΣοῦ Ἰηλθε ἐμπρὸς λαμποκοπῶντας
ἸἸΘρησκεία μ’ Ἰενα σταυρό,
Καὶ τὸ δάκτυλο κινῶντας
ἸἸΟποῦ αἰνεῖ τὸν οὐρανό,

ἸἸΣ αὐτό, ἐφῶναξε, το χῶμα
ἸἸΣτάσου ὀλόρθη, ἸἸΕλευθεριά·
Καὶ φιλῶντας σου τὸ στόμα
ἸἸΜπαίνει μὲς τὴν ἸἸἐκκλησιά.

ἸἸΕἰς τὴν τράπεζα σιμόνει,
Καὶ τὸ σύγνεφο τὸ ἀχνό
ἸἸΓύρω γύρω τῆς πυκνόνει,
ἸἸΠοῦ σκορπάει τὸ θυμιατό.

ἸἸΑγροικαίει τὴν ψαλμωδία,
ἸἸΟποῦ ἐδίδαξεν αὐτή·
ἸἸΒλέπει τὴν φωταγωγία
ἸἸΣ τοὺς ἸἸΑγίους ἐμπρὸς χυτή.

Ποιοι εἰν' αὐτοὶ ποῦ πλησιάζουν
Μὲ πολλή ποδοβολή,
Κι' ἄρματ', ἄρματα ταράζουν;
Ἐπετάχτηκες Ἐσὺ.

Ἄ! τὸ φῶς ποῦ σέ στολίζει,
Ἐσὺν ἡλίου φεγγοβολή,
Καὶ μακρόθεν σπιυθηρίζει,
Δὲν εἶναι, ὄχι, ἀπὸ τὴν γῆ.

Λάμψιν ἔχει ὅλη φλογώδη
Χεῖλος, μέτωπο, ὀφθαλμός·
Φῶς τὸ χέρι, φῶς τὸ πόδι,
Κι' ὅλα γύρω σου εἶναι φῶς!

Τὸ σπαθὶ σοῦ ἀντισηκόνεις,
Τρία πατήματα πατᾶς,
Ἐσὺν τὸν πύργου μεγαλόνεις,
Καὶ εἰς τὸ τέταρτο κυτπᾶς·

Μὲ φωνὴ ποῦ καταπείθει,
Προχωρῶντας ὀμιλεῖς·
«Σήμερ' ἄπιστοι ἐγεννήθη,
»Ναί, τοῦ κόσμου ὁ Δυτρωτής!

»Αὐτὸς λέγει... Ἄφοκρασθῆτε·
»Ἐγὼ εἶμ' Ἄλφα, Ὁμέγα ἐγώ·
»Πέστε, ποῦ θ' ἀποκρυφθῆτε
»Ἐσεῖς ὄλοι, ἄν ὀργισθῶ;

»Φλόγα ἀκοίμητη σᾶς βρέχω,
»Ποῦ μ' αὐτὴν ἄν συγκριθῆ
»Κεῖνη ἢ κάτω ὀπού σᾶς ἔχω
«Ἐσὺν δροσιὰ θέλει βρεθῆ·

»Κατατρώγει, ὡσὰν τὴν σχίζα,
»Τόπους ἄμετρα, ὑψηλοῦς,
»Χώραις. ὄρη ἀπὸ τὴν ρίζα,
»Ζῶα, καὶ δένδρα, καὶ θνητούς,

»Καὶ τὸ πᾶν τὸ κατακαίει,
»Καὶ δὲν σώζεται πνοή,
»Πάρεξ τοῦ ἀνεμου ποῦ πνέει
»Μὲς τῆ στάχτη τῆ λεπτή.»

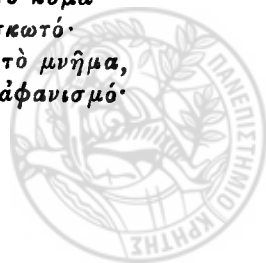
Κἀποιοὺς ἤθελε ἐρωτήσει·
Τοῦ θυμοῦ του εἶσαι ἀδελφή;
Ποῖος εἶν' ἄξιος νὰ νικήσῃ
Ἢ μὲ σέ νὰ μετρηθῆ;

Ἢ γῆ αἰσθάνεται τὴν τόση
Τοῦ χεριοῦ σου ἀνδραγαθιά,
Ἢ ποῦ ὅλη θέλει θανατώσῃ
Τὴν μισόχριστη σπορά.

Τὴν αἰσθάνονται, καὶ ἀφρίζουν
Τὰ νερά, καὶ τ' ἀγροικῶ
Δυνατὰ νὰ μουρμουρίζουν,
Ἐσὺν νὰ ῥυάξεται θηριό.

Κακορίζικοι, ποῦ πᾶτε
Τοῦ Ἀχελώου μὲς τὴν ροή,
Καὶ ἐπιδέξια πολεμᾶτε
Ἀπὸ τὴν καταδρομῆ,

Νὰ ἀποφύγετε! τὸ κῦμα
Ἐγεῖνε ὄλο φουσκωτό·
Ἐκεῖ εὐρήκατε τὸ μνημα,
Πρὶν νὰ εὐρήγη ἀφανισμό·

Βλαστημάει, σκούζει, μουγκρίζει
Κάθε λάρυγγας ἔχθρου.
Καὶ τὸ ρεῦμα γαργαρίζει
Ταῖς βλαστήμαις τοῦ θυμοῦ.

Σφαλερὰ τετραποδίζου
Πλήθος ἄλογα, καὶ ὄρθα
Τρομασμένα χλημιτρίζουν,
Καὶ πατοῦν εἰς τὰ κορμιά.

Ποῖος ἔς τὸν σύντροφον ἀπλώνει
Χέρι, ὡσὰν νὰ βοηθηθῆ
Ποῖος τὴν σάρκα του δαγκώνει,
Ὅσο ὁποῦ νὰ νεκρωθῆ.

Κεφαλαῖς ἀπελπισμέναις,
Μὲ τὰ μάτια πεταχτά,
Κατὰ τ' ἄστρα σηκωμέναις
Γιὰ τὴν ὑστερη φορά.

Σβύεται, — ἀξαίνοντας ἡ πρώτη
Τοῦ Ἀχελώου νεροσυρμή, —
Τὸ χλημιτρισμα, καὶ οἱ κρότοι,
Καὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ γογγυσμοί.

Ἔτσι ν' ἄκουα νὰ βουτζῆ
Τὸν βαθὺν Ὠκεανό,
Καὶ ἔς τὸ κῦμα του νὰ πιῆξῃ
Κάθε σπέρμα Ἀγαρινό

Καὶ ἐκεῖ ποῦ ἔναι ἡ Ἁγία Σοφία,
Μὲς τοὺς λόφους τοὺς ἐπτά,
Ὅλα τ' ἄψυχα κορμιά,
Βραχυσύντριφτα, γυμνά,

Σωριασμένα νὰ τὰ σπρώξῃ
Ἡ κατάρτα τοῦ Θεοῦ,
Κι' ἀπ' ἐκεῖ νὰ τὰ μαζώξῃ
Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Φεγγαριοῦ.

Κάθε πέτρα μνήμα ἄς γένη·
Καὶ ἡ Θρησκεία, κ' ἡ Ἐλευθερία
Μ' ἀργοπάτημα ἄς πηγαίνῃ
Μεταξὺ τους, καὶ ἄς μετρᾷ.

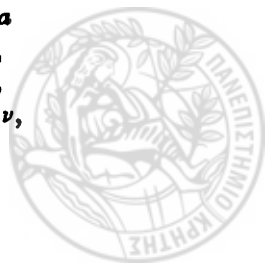
Ἐνα λείψανο ἀναιβαίνει
Τευτωτό, πιστομητό,
Κι' ἄλλο ξάφνου καταβραίνει,
Καὶ δὲν φαίνεται καὶ πλειό.

Καὶ χειρότερα ἀγριεῖει
Καὶ φουσκώνει ὁ ποταμός·
Πάντα, πάντα περισσεῖει
Πολυφλοίσβισμα καὶ ἀφρός.

Ἄ! γιατί δὲν ἔχω τώρα
Τὴν φωνὴ τοῦ Μωϋσῆ;
Μεγαλόφωνα, τὴν ὦρα
Ὅπου ἐσβουῦντο οἱ μισητοί.

Τὸν Θεὸν εὐχαριστοῦσε
Ἐστὸυ πελάου τὴν λύσσα ἐμπρός
Καὶ τὰ λόγια ἠχολογοῦσε
Ἀναριθμητος λαός.

Ἀκλουθάει τὴν ἄρμονία
Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ἀαρών,
Ἡ προφήτισσα Μαρία,
Μ' ἕνα τύμπανο τερπνόν,

Καὶ πηδοῦν ὄλαις ἢ κόραις
Μέ τς ἀγκάλαις ἀνοικταῖς,
Τραγουδῶντας, ἀνθοφόραις,
Μέ τὰ τύμπα α κ' ἐκειαῖς ! —

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
Τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι
Ποῦ μὲ βία μετράει τὴν γῆ.

Εἰς αὐτήν, εἰν' ἔακουσμένο,
Δὲν νικιέσαι ἐσὺ ποτέ·
Ὅμως, ὄχι δὲν εἰν' ἔξένο
Καὶ τὸ πέλαγο γιὰ σέ.

Τὸ στοιχεῖον αὐτὸ ξαπλόνει
Κύματ' ἄπειρα εἰς τὴν γῆ,
Μέ τὰ ὅποια τὴν περιζώνει,
Κ' εἶναι εἰκόνα σου λαμπρή,

Μέ βρυχίσματα σαλεύει
Ἐπὶ τρομάζει ἢ ἀκοή·
Κάθε ξύλο κινδυνεύει
Καὶ λιμῶνα ἀναζητεῖ.

Φαίνεται ἔπειτα ἡ γαλήνη
Καὶ τὸ λάμψιμο τοῦ ἡλιοῦ,
Καὶ τὰ χρώματα ἀναδίνει
Τοῦ γλαυκώτατου οὐρανοῦ.

Δὲν νικιέσαι, εἰν' ἔακουσμένο,
Ἐπὶ τὴν ξηρὰν ἐσὺ ποτέ·
Ὅμως, ὄχι, δὲν εἰν' ἔξένο
Καὶ τὸ πέλαγο γιὰ σέ.

Περνοῦν ἄπειρα τὰ ξάρτια,
Καὶ ἄσαν λόγγος στρυμωχτὰ
Τὰ τρεχούμενα κατάρτια,
Τὰ ὄλοφούσκωτα πανιά.

Σὺ ταῖς δύναμαίς σου σπρώχνεις·
Καὶ ἀγκαλὰ δὲν εἰν' ἀπολαῖς,
Πολεμῶντας, ἄλλα διώχνεις,
Ἄλλα παίρνεις, ἄλλα καίς.

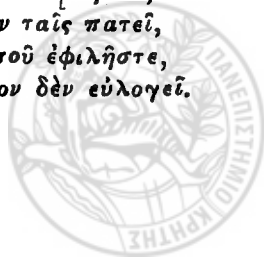
Μέ ἐπιθύμια νὰ τηράξης
Δύο μεγάλα σὲ θωρῶ,
Καὶ θανάσιμο τινάζεις
Ἐναντίου τους κεραυνό.

Πιάνει, αὐξάνει, κοκκινίζει,
Καὶ σηκώνει μιὰ βροττὴ.
Καὶ τὸ πέλαο χρωματίζει
Μέ αἱματόχροση βαφή !

Πυλῶντ' ὄλοι οἱ πολεμάρχοι,
Καὶ δὲν μνέσκει ἕνα κορμί.
Χάρου, σκιά τοῦ Πατριάρχου,
Ἐπὶ σὲ ἔπεταξαν ἐκεῖ !

Ἐκρυφόσμιγαν οἱ φίλοι
Μέ τς ἐχθρούς τους τὴ Λαμπρῆ,
Καὶ τοὺς ἔτρεμαν τὰ χεῖλη,
Δίνοντάς τα εἰς τὸ φιλί.

Κεῖταις ταῖς δάφναις, ποῦ ἐσκορ-
[πῆστε,
Τώρα πλέον δὲν ταῖς πατεῖ,
Καὶ τὸ χέρι, ὅπου ἐφίληστε,
Πλέον, ἄ ! πλέον δὲν εὐλογεῖ.

«Ολοι κλάψτε· ἀποθαμμένους
Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησιᾶς·
Κλάψτε, κλάψτε· κρεμασμένους
Ὡσάν νὰ ἔτανε φονηᾶς.

»Ἐχει ὀλάνοικτο τὸ στόμα
Π' ὄραις πρῶτα εἶχε γευθῆ
Τ' Ἁγίου Αἵμα, τ' Ἁγιο Σῶμα,
Λὲς πῶς θὲ νὰ ξαναβγῆ.

»Ἡ κατάρα ποὺ εἶχε ἀφήσει
Ἄιγο πρὶν νὰ ἀδικηθῆ
Ἐσοιοὺνε δὲν πολεμήση,
Καὶ ἠμπορῆ νὰ πολεμῆ.

Τὴν ἀκούω, βροντάει, δὲν πάβει
Εἰς τὸ πέλαγο, εἰς τὴν γῆ,
Καὶ μουγκρίζοντας ἀνάβει
Τὴν αἰωνίαν ἀστραπή.

»Ἡ καρδιὰ συχνοσπαράζει. . . .
Πλὴν τί βλέπω ; σοβαρὰ
Νὰ σωπάσω μὲ προττάζει
Μὲ τὸ δάχτυλο ἢ θεά.

Κυττάει γύρω εἰς τὴν Εὐρώπη
Τρεῖς φοραῖς μ' ἀνησυχιά·
Προσηλώνεται κατόπι
Ἐστὴν Ἑλλάδα, καὶ ἀρχινᾷ.

»Παλληκάρια μου ! οἱ πολέμοι
»Γιὰ σᾶς ὅλοι εἶναι χαρά,
»Καὶ τὸ γόνα σας δὲν τρέμει
»Ἐς τοὺς κινδύνους ἐμπροστά.

»Ἀπ' ἐσᾶς ἀπομακρῖνει
»Κάθε δύναμι ἐχθρική·
»Ἄλλ' ἀνίκητη μιὰ μένει,
»Ποῦ ταῖς δάφναις σας μαδεῖ·

»Μία, ποῦ ὅταν ὦσάν λύκοι
»Ξαναρχόστενε ζεστοί,
»Κουρασμένοι ἀπὸ τὴν νίκη,
»Ἄχ ! τὸ νοῦ σᾶς τυραννεῖ.

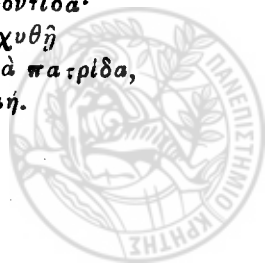
»Ἡ Διχόνοια ποῦ βαστάει
»Ἐνα σκῆπτρο ἢ δολερῆ.
»Καθενὸς χαμογελάει,
»Πάρ το, λέγοντας, καὶ σύ.

»Κεῖο τὸ σκῆπτρο, ποῦ σᾶς δείχ-
[νει
»Ἐχει ἀλήθεια ὠραία θωριά·
»Μὴν τὸ πιάστε, γιατί ρίχνει
»Εἰς δάκρυα θλιβερά.

»Ἀπὸ στόμα ὀποῦ φθονάει,
»Παλληκάρια, ἄς μὴ εἰπωθῆ.
»Πῶς τὸ χέρι σας χτυπάει
»Τοῦ ἀδελφοῦ τὴν κεφαλῆ.

»Μὴν εἰποῦν ἔς τὸ στοχασμό τους
»Τὰ ξένα ἔθνη ἀληθινά.
»Ἐὰν μισοῦνται ἀνάμεσό τους,
»Δὲν τοὺς πρέπει ἐλευθεριά.

»Τέτοια ἀφήστευε φροντίδα·
»Ὅλο τὸ αἷμα ὀποῦ χυθῆ
»Γιὰ θρησκεία, καὶ γιὰ πατρίδα,
»Ὅμοιαν ἔχει τὴν τιμῆ.

»Στὸ αἷμα αὐτό, 'πού δὲν πονεῖτε·
»Γιὰ τὴν ἔνδοξή μας γῆ,
»Σᾶς ξορκίζω, ἀγκαλιασθῆτε,
»Καρδιακὰ σὰν ἀδελφοί!

»Πόσο λείπει, στοχασθῆτε,
»Πόσο ἀκόμη νὰ παρθῇ·
»Πάντα ἢ νίκη, ἂν ἐνωθῆτε,
»Πάντα ἐσᾶς θ' ἀκολουθῇ,

»Ὡ ἀκουσμένοι εἰς τὴν ἀνδρεία!
»Καταστήστε ἓνα σταυρό,
»Καὶ φωνάζετε μὴ μία,
»Βασιλεῖς, κυττάξτ' ἐδῶ.

»Τὸ σημεῖο 'πού προσκυνᾶτε
»Εἶναι τοῦτο, καὶ γι' αὐτό.
»Ματωμένους μᾶς κυτᾶτε
»Στὸν ἀγῶνα τὸν σκληρό·

»Ἀκατάπαυστα τὸ 'βρίζουν
»Τὰ σκυλιὰ, καὶ τὸ πατυῦν!
»Καὶ τὰ τέκνα του ἀφανίζουν,
»Καὶ τὴν πίστι ἀναγελοῦν.

»Ἐξ αἰτίας του ἐσπάρθη, ἐχάθη
»Αἷμα ἀθῶο χριστιανικο,
»Ποῦ φωνάζει ἀπὸ τὰ βάθη
»Τῆς νυκτός: Νὰ ἐδικηθῶ.

»Δὲν ἀκοῦτε, ἐσεῖς εἰκόνες
»Τοῦ Θεοῦ, τέτοια φωνή;
»Τώρα ἐπέρασαν αἰῶνες
»Καὶ δὲν ἐπαψε στιγμῆ.

»Δὲν ἀκοῦτε; εἰς κάθε μέρος
»Σὰν τοῦ Ἄβελ καταβοῶ·
»Δὲν εἶν' φύσημα τοῦ ἀέρος,
»Ποῦ σφυρίζει εἰς τὰ μαλλιά.

»Τί θὰ κάμετε; θ' ἀφήσετε
»Νὰ ἀποκτήσωμεν ἐμεῖς
»Λευθερίαν, ἢ θὰ τὴν λύστε
»Ἐξ αἰτίας πολιτικῆς;

»Τοῦτο ἀνίσως μελετᾶτε,
»Ἰδού, ἐμπρός σας τὸ Σταυρό·
»Βασιλεῖς! ἐλάτε, ἐλάτε,
»Καὶ κτυπήσετε κ' ἐδῶ.»

